

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	12
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
1.4 นิยามศัพท์	13
บทที่ 2 แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	16
2.1 แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	16
2.1.1 แนวคิดการรวมศูนย์อำนาจอย่างกระจาย (Fragmented Centralism)	16
2.1.2 แนวคิดการกระจายอำนาจ (Decentralization)	24
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	28
2.2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น	28
2.2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์	32
2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา	35

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	36
3.1 ขอบเขตการศึกษา	36
3.1.1 ขอบเขตเนื้อหาในการศึกษา	36
3.1.2 ขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา	37
3.1.3 ขอบเขตช่วงเวลาในการศึกษา	39
3.1.4 ขอบเขตกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	39
3.2 วิธีการศึกษา	41
3.2.1 วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	42
3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	43
3.3 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	43
3.4 ระยะเวลาดำเนินการศึกษา	44
บทที่ 4 “ช่วงหลวง” พื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่	45
4.1 ความเป็นมา ความสำคัญและที่ตั้งของช่วงหลวงเมืองเชียงใหม่	46
4.1.1 ช่วงหลวงกับแบบแผนเมืองเชียงใหม่	46
4.1.2 ความสำคัญของช่วงหลวงเมืองเชียงใหม่	52
4.1.3 อาณาเขตช่วงหลวงเมืองเชียงใหม่	56
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ในการศึกษา	59
4.2.1 วัดอินทขิล	59
4.2.2 หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่	65
4.2.3 ทักษสถานหึงเชียงใหม่	70
4.2.4 ศาลแขวงเชียงใหม่ (เดิม)	71
4.3 การพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ. 2540 – 2545)	72
4.3.1 วัดอินทขิล	73
4.3.2 หอประชุมติโลกราช	73
4.3.3 หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่	73

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3.4 อาคารบ้านพักอัยการ	79
4.3.5 ทิวทัศน์สถานที่ตั้งเมืองเชียงใหม่	79
4.3.6 ศาลแขวงเชียงใหม่ (เดิม)	79
บทที่ 5 ผลการศึกษา	80
5.1 การพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2545 – 2549	80
5.1.1 พิกัดพื้นที่ที่ตั้งเมืองเชียงใหม่	81
5.1.2 โครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	84
5.1.3 การยกวัดอินทขิลขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษา	90
5.1.4 หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่และบริเวณลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์	94
5.1.5 โครงการหอประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	94
5.1.6 โครงการปรับปรุงศาลแขวงเชียงใหม่เดิมเป็นหอศิลป์ล้านนา	101
5.1.7 โครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ “ช่วงกลางเวียง”	105
5.2 ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2545 – 2549	108
5.2.1 พิกัดพื้นที่ที่ตั้งเมืองเชียงใหม่	109
5.2.2 โครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	113
5.2.3 การยกวัดอินทขิลขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษา	117
5.2.4 โครงการหอประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	118
5.2.5 โครงการปรับปรุงศาลแขวงเชียงใหม่เดิมเป็นหอศิลป์ล้านนา	122
5.2.6 โครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ “ช่วงกลางเวียง”	125
5.3 บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2545 – 2549	128
5.3.1 บทบาทหน่วยงานราชการส่วนกลาง	129
5.3.2 บทบาทหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค	129
5.3.3 บทบาทหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น	130

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5.4 ความสัมพันธ์ทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2545 – 2549	151
5.4.1 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเมืองเชียงใหม่	152
5.4.2 โครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	154
5.4.3 การยกวัดอินทขิลขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษา	155
5.4.4 โครงการหอประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	156
5.4.5 โครงการปรับปรุงศาลแขวงเชียงใหม่เดิมเป็นหอศิลป์ล้านนา	157
5.4.6 โครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ “ช่วงกลางเวียง”	158
5.5 ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2545 – 2549 ของหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น	160
5.5.1 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเมืองเชียงใหม่	160
5.5.2 โครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	164
5.5.3 การยกวัดอินทขิลขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษา	166
5.5.4 หอศิลป์วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่และบริเวณลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์	168
5.5.5 โครงการหอประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	171
5.5.6 โครงการปรับปรุงศาลแขวงเชียงใหม่เดิมเป็นหอศิลป์ล้านนา	174
5.5.7 โครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ “ช่วงกลางเวียง”	177
บทที่ 6 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	179
6.1 บทสรุป	179
6.2 อภิปรายผลการศึกษา	195
6.2.1 อภิปรายผลการศึกษาด้วยแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจอย่างกระจาย (Fragmented Centralism)	195
6.2.2 อภิปรายผลการศึกษาด้วยแนวคิดการกระจายอำนาจ (Decentralization)	222

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 7 ข้อเสนอแนะ	232
7.1 การจัดความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น	232
7.1.1 การจัดโครงสร้างการปกครองและการบริหารราชการเป็น 2 ระดับ	232
7.2 การพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์	246
7.2.1 การประยุกต์ใช้แบบแผนการจัดการแนวโบราณคดีชุมชน	247
7.2.2 การเสริมสร้างศักยภาพและเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรแนวโบราณคดีชุมชน	250
บรรณานุกรม	253
ภาคผนวก	261
ภาคผนวก ก แผนงานโครงการ	262
ประวัติผู้เขียน	303

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	40
3.2	ระยะเวลาดำเนินการศึกษา	44
5.1	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางต่อพื้นที่วัดอินทิล	131
5.2	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางต่อพื้นที่บริเวณอาคารหมู่บ้านพักอาศัยการเดิม	133
5.3	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางต่อพื้นที่ศาลแขวงเชียงใหม่เดิม	134
5.4	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางต่อพื้นที่ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่	135
5.5	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนกลางต่อพื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่โดยรวม	136
5.6	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคต่อพื้นที่วัดอินทิล	137
5.7	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคต่อพื้นที่บริเวณอาคารหมู่บ้านพักอาศัยการเดิม	139
5.8	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคต่อพื้นที่ศาลแขวงเชียงใหม่เดิม	140
5.9	บทบาทของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคต่อพื้นที่ประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่โดยรวม	141
5.10	บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ต่อพื้นที่ประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่โดยรวม	141
5.11	บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ต่อพื้นที่วัดอินทิล	142
5.12	บทบาทของเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อพื้นที่หอศิลปวัฒนธรรมและบริเวณลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์	143
5.13	บทบาทของเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อพื้นที่บริเวณอาคารหมู่บ้านพักอาศัยการเดิม	148
5.14	บทบาทของเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อพื้นที่ศาลแขวงเชียงใหม่เดิม	149
5.15	บทบาทของเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อพื้นที่ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่	150
6.1	พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเมืองเชียงใหม่	180

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
6.2	โครงการพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	182
6.3	การยกวัดอินทขิลขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษา	184
6.4	หอศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่และบริเวณลานอนุสาวรีย์สามกษัตริย์	186
6.5	โครงการหอประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	190
6.6	โครงการปรับปรุงศาลแขวงเชียงใหม่เดิมเป็นหอศิลป์ล้านนา	192
6.7	โครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ “ช่วงกลางเวียง”	194

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 กรมมออำนาจให้ผู้แทนของตนปฏิบัติงานในท้องถิ่น	21
2.2 กรอบแนวคิดในการศึกษา	35
3.1 พื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ในการศึกษา	38
4.1 ทักษะเมืองเชียงใหม่	48
4.2 การแบ่งเขตเมืองเชียงใหม่ตามทักษะเมือง	50
4.3 การแบ่งเขตเมืองตามร่างกายมนุษย์	52
4.4 อาณาเขตที่ตั้งช่วงหลวงบริเวณติดกับวัดหัวช่วงถึงวัดอินทิล	57
5.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ทำสัญญาเช่าที่ดินวัดอินทิลกับ กรมการศาสนา	152
5.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ทำสัญญาเช่าที่ดินวัดอินทิลกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	153
5.3 การขยับยั้งการเช่าที่ดินวัดอินทิล	153
5.4 โครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ เมืองเชียงใหม่	154
5.5 การยกวัดอินทิลขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษา	155
5.6 โครงการหอประวัติศาสตร์เมืองเชียงใหม่	156
5.7 โครงการปรับปรุงศาลแขวงเชียงใหม่เดิมเป็นหอศิลป์ล้านนาเมืองเชียงใหม่	157
5.8 โครงการปรับปรุงสวนสาธารณะ “ช่วงกลางเวียง”	158
5.9 การวางและจัดทำผังเมืองรวมเชียงใหม่	159
6.1 หน่วยงานราชการทั้ง 3 ระดับที่มีบทบาทในการพัฒนา พื้นที่ประวัติศาสตร์กลางเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ. 2545 – 2549)	214